PCPR
w Opolu Lubelskim
z/s w Poniatowej

Sprawozdanie
z realizacji Powiatowego Programu
Rozwoju Pieczy Zastępczej
w Powiecie Opolskim
na lata 2015-2017
za rok 2015

Poniatowa 2016 r.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej realizuje zadania należące do kompetencji powiatu z zakresu wsparcia i pomocy dziecku i rodzinie określone w ustawie dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332) jak również zadania Organizatora Pieczy Zastępczej zgodnie z Zarządzeniem Starosty Opolskiego Nr 49/2011 z dnia 16 grudnia 2011 r.

Do podstawowych zadań realizowanych w tym zakresie należy:

1. nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
2. kwalifikacja kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz organizuje wymagane szkolenia,
3. zapewnienia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji oraz wzmocnienie ich kompetencji
4. pomoc i wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz wsparcie rodzin pomocowych,
5. współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, sądami, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz innymi organizacjami społecznymi,
6. poradnictwo i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci, oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
7. pomoc prawna osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
8. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej,
9. przyznawanie rodzinie zastępczej oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka, świadczenia na pokrycie kosztów jego utrzymania,
10. udzielanie pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie oraz pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia.

Piecza zastępcza jest alternatywą dla dzieci pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki ze strony rodziców biologicznych, którzy mają ograniczoną oraz zawieszoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawieni. Zapewnia czas potrzebny na pracę z rodziną biologiczną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub - gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka. Przygotowuje także dziecko do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia oraz pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki. Uczy nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych. Zaspokaja potrzeby emocjonalne, bytowe, zdrowotne, edukacyjne i kulturalno-rekreacyjne dziecka.

Piecza zastępcza działa dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, a do prawidłowego rozwoju konieczne jest zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa i miłości.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011 r. (t.j. Dz. U. z 2015, poz. 332) dzieli pieczę zastępczą na rodzinną i instytucjonalną. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzina zastępcza:

a) spokrewniona,

b) niezawodowa,

c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;

2) rodzinny dom dziecka.

Rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej.

Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba, niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba, niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W rodzinach tych, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – umieszcza się w niej dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o:

1. powrót dziecka do rodziny;

2. przysposobienie;

3. umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna - umieszcza się w niej w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także dzieci umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, jak również małoletnie matki z dziećmi do czasu unormowania jego sytuacji.

Rodzinny Dom Dziecka – forma pieczy zastępczej zorganizowana w naturalnych rodzinach zastępczych, (w przystosowanych domach rodzinnych), w której może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 80 Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

1) 660,00 zł miesięcznie — w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;

2) 1.000,00 zł miesięcznie — w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 200,00 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

Ponadto rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta może przyznać:

1) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka;
2) świadczenie na pokrycie:
- niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
- kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

3) rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą
4) rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego

5) prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na:

- utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka
- pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka – do wysokości środków określonych w umowie
- pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka – do wysokości środków określonych w umowie

Dodatkowo osobom pełniącym funkcję rodziny zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż 2.000,00 zł. miesięcznie.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z/s w Poniatowej w 2015 roku organizowali, koordynowali i nadzorowali sytuację opiekuńczo-wychowawczą 109 dzieci i pełnoletnich wychowanków objętych opieką 68 rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka, w tym:

- 48 rodzin zastępczych spokrewnionych - 64 dzieci,
- 17 rodzin niezawodowych - 25 dzieci,
- 2 rodzinne dom dziecka -16 dzieci
- jedna rodzina zawodowa - 4 dzieci.

Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych w powiecie opolskim w 2015r.

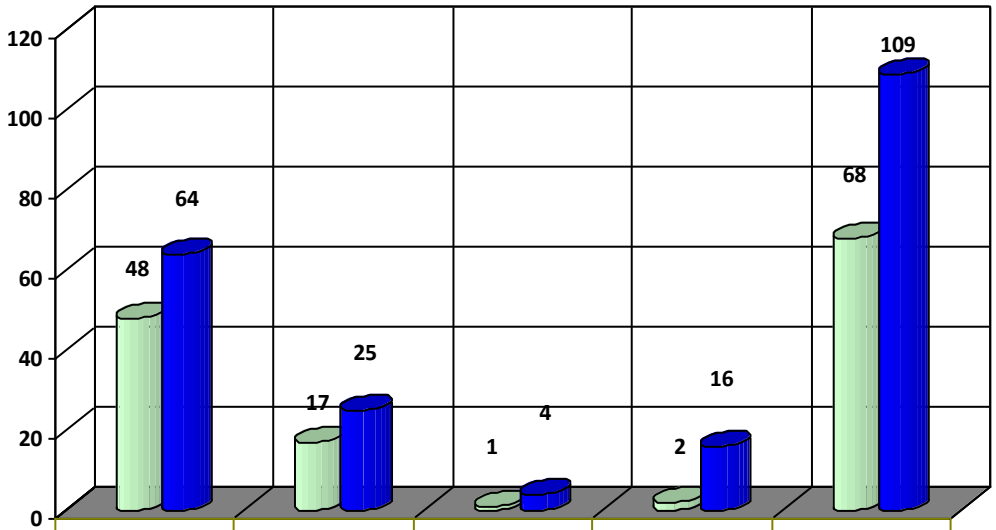

	rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe	Rodzinny dom dziecka	Łącznie
liczba rodzin	48	17	1	2	68
liczba dzieci	64	25	4	16	109

W trakcie roku sprawozdawczego zrealizowano łącznie 17 nowych postanowień sądu o umieszczeniu 26 dzieci w pieczy zastępczej:

- w 10 rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem – 15 dzieci,

- w 7 rodzinach zastępczych niezawodowych – 11 dzieci, po rozwiązaniu 1 rodziny dwójka dzieci znalazła opiekę u prowadzących rodzinny dom dziecka

Najczęstszą przyczyną umieszczenia dziecka w strukturach rodzinnej pieczy zastępczej było nadużywanie alkoholu przez rodziców biologicznych.

Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w 2015r.

Analiza obecnego stanu rodzinnych form pieczy zastępczej pokazuje, iż w porównaniu do roku poprzedniego zauważalny jest znaczący wzrost postanowień sądu o ustanowieniu rodzin zastępczych. W dalszym ciągu liczba rodzin spokrewnionych stanowi znaczny procent w odniesieniu do wszystkich form rodzicielstwa zastępczego. Szczegółowo liczbę rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych na przełomie ostatnich dwóch lat przedstawia tabela nr 1.

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych w latach 2014 -2015

Rodzaj rodziny zastępczej	2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
spokrewniona	45	63	48	64
niezawodowa	10	13	17	25
zawodowa	1	4	1	4
rodzinny dom dziecka	2	16	2	16
ogółem	**58**	**96**	**68**	**109**

W trakcie roku sprawozdawczego rozwiązano:

- 6 rodzin spokrewnionych, w których przebywało 8 dzieci, z czego:
  - 3 dzieci powróciło pod opiekę rodziców biologicznych,
  - 4 pełnoletnich wychowanków usamodzielniło się,

- 1 pełnoletni wychowanek zrezygnował z kontynuowania nauki

➢ 4 rodziny niezawodowe, w których przebywało 5 dzieci, z czego:

- 1 pełnoletni wychowanek usamodzielnił się
- 4 dzieci umieszczono w innych strukturach rodzinnej pieczy zastępczej

Ponadto jeden małoletni przebywający w rodzinie niezawodowej wrócił do rodziny biologicznej oraz 2 pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej złożyło wniosek na kontynuowanie nauki i tym samym opuściło rodziny zastępcze, które nadal mają pod opieką inne dzieci.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku na terenie powiatu opolskiego funkcjonowało 58 rodzin zastępczych, w których przebywało łącznie 94 dzieci, w tym:

- 42 rodzin zastępczych spokrewnionych - 54 dzieci,
- 13 rodzin niezawodowych - 19 dzieci,
- 2 rodzinne dom dziecka -17 dzieci
- 1 rodzina zawodowa - 4 dzieci.

Zgodnie z art. 77 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka obejmuje się na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W stosunku do rodzin zastępczych nieobjętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wykonywał PCPR, jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej w 2015 r. było zatrudnionych 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (2 umowy o pracę oraz jedna umowa zlecenie). W ramach realizacji „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015" finansowanego przez MPiPS, PCPR przeznaczył kwotę 41.972,39 zł (z tego z budżetu Wojewody lubelskiego w formie dotacji celowej - 20.986,00 zł, wkład własny - 20.986,39 zł) na wynagrodzenie 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (jeden zatrudniony na umowę zlecenie na okres od 02.02.2015 r. do 31.12.2015 r., drugi zatrudniony na umowę o pracę na okres od 05.02.2015 r. do 31.12.2015 r.).W ramach realizacji programu koordynatorzy objęli opieką 36 rodzin. Nadzorem koordynatora objętych było 49 dzieci.

Do zakresu zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

1. udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
2. przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
3. pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązywaniu wzajemnego kontaktu;
4. zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
5. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
6. udzielenie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;

7. przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

W roku sprawozdawczym koordynatorzy:

- przeprowadzili 120 ocen sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na posiedzeniach zespołu ds. oceny dziecka (w konsultacji odpowiednio z rodzicami zastępczymi, pedagogiem szkolnym, asystentem rodziny lub pracownikiem socjalnym, przedstawicielem ośrodka adopcyjnego, rodzicami biologicznymi jeśli nie zostali oni pozbawieni władzy rodzicielskiej). Po każdej przeprowadzonej ocenie koordynatorzy formułowali na piśmie protokół z posiedzenia i przekazywali go wszystkim członkom spotkania oraz sporządzali opinię dotyczącą sytuacji dziecka oraz zasadności jego dalszego pobytu w pieczy zastępczej, a następnie przekazywali ją do właściwego sądu,
- opracowali i realizowali plany pomocy 79 dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej (podczas posiedzeń zespołów oceniających sytuację dziecka plany pomocy były poddane modyfikacji uwzględniając aktualny rozwój dziecka, pojawiające się ewentualne trudności, jego potrzeby i zainteresowania oraz możliwości i ograniczenia),
- zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 5 zgłosili do ośrodka adopcyjnego 5 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną,
- przeciętnie: 1-2 razy w miesiącu koordynatorzy utrzymywali kontakt z rodziną zastępczą poprzez wizyty w środowisku i stały kontakt telefoniczny, wizyty w środowisku odbywały się również po zasygnalizowaniu przez rodzinę zastępczą lub wychowanków pieczy zastępczej występujących trudności i problemów. Z każdej wizyty w środowisku zostały sporządzone karty działań i notatki służbowe,
- sporządzili 5 ocen rodzin zastępczych pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy,
- w trybie ciągłym współpracowali z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w tym w szczególności z placówkami edukacyjnymi, służbami kuratorskimi, pracownikami socjalnymi ośrodków pomocy społecznej, asystentami rodziny, ośrodkiem adopcyjnym, kadrą poradni psychologiczno-pedagogicznej, wolontariuszami oraz właściwym sądem,
- zapewniali rodzinom zastępczym dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym pomoc w ustalaniu terminów wizyt u specjalistów (psycholog, lekarz, prawnik);
- udzielali pomocy rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktów poprzez udział w organizowanych szkoleniach, spotkaniach i imprezach okolicznościowych.

W siedzibie tut. Centrum rodziny zastępcze mają możliwość skorzystania z grupy wsparcia, która ma na celu wymianę doświadczeń w związku z pełnieniem funkcji rodzica zastępczego, podzielenie się problemami i radościami jakie napotykają na swojej drodze. Z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, w dniu 31 maja 2015 r. na placu przy siedzibie PCPR odbył się piknik rodzinny dla rodzin zastępczych z terenu powiatu opolskiego, który miał na celu integrację rodzin zastępczych oraz promocję rodzicielstwa zastępczego. Dla każdego były przewidziane liczne atrakcje m.in.: gry, zabawy (malowanie twarzy, konkursy z nagrodami zarówno dla dzieci jaki i dorosłych), a także poczęstunek. W trakcie imprezy rodziny zastępcze mogły porozmawiać o trudnościach z jakimi napotykają się na co dzień, jak również o pozytywnych aspektach rodzicielstwa zastępczego. Ponadto organizator pikniku zapewnił możliwość skorzystania z poradnictwa psychologicznego i prawnego. W dniu 02 października

2015 r. zorganizowano również ognisko dla rodzin zastępczych w trakcie którego przeprowadzono konkursy i zabawy, w których brały udział zarówno dzieci jak i rodzice zastępczy. Przy wspólnym śpiewaniu oraz pieczeniu kiełbasek możliwa była wspólna integracja.

W dniu 18 czerwca 2015r. Powiatowe Centrum Pomocz Rodzinie w Opolu Lubelskim z/s w Poniatowej zorganizowało w swojej siedzibie spotkanie informacyjno-promocyjne pt. " Piecza zastępcza w teorii i praktyce - zadania i zakres pomocy oferowanej rodzinom zastępczych." Zaproszenie skierowane było do jednostek na co dzień współpracujących z PCPR w realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - placówek oświatowych, ośrodków pomocy społecznej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, policji, sądu. Spotkanie miało na celu omówienie struktury pieczy zastępczej, zakresu oferowanej pomocy oraz promocji rodzicielstwa zastępczego w związku z poszukiwaniem kandydatów na rodziny zastępcze. Zaproszenie spotkało się z dużym zainteresowaniem, co potwierdziła wysoka frekwencja i aktywny udział w spotkaniu.

Powiat, poprzez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej, przyznawał i wypłacał rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka, świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w pieczy dziecka. Łączny koszt świadczeń dla rodzin zastępczych i prowadzącego rodzinny dom dziecka z tytułu otrzymywania pomocy pieniężnej w 2015 r. wyniósł 918.763,18 zł. Poszczególne wydatki ilustruje Tabela Nr 2.

Tabela nr 2

Kwota pomocy pieniężnej wypłaconej rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka

2015 r.	**rodziny spokrewnione**	**rodziny niezawodowe**	**rodziny zawodowe**	**rodzinny dom dziecka**	**rodziny pomocowe**	**Ogółem**
Świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania	446.756,14	244.023,89 zł	29.989,75 zł	133.443,01 zł	X	854.212,79 zł
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	11.560,00 zł	X	X	5.400,00 zł	X	16.960,00 zł
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	6.442,00 zł	2.299,57 zł	X	3.356,08 zł	X	12.097,65 zł
Świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	X	X	X	X	X	X
Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza	1.800,00 zł	1.200,00 zł	2.600,00 zł	7.500,00 zł	X	13.100,00 zł

miejscem zamieszkania						
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	X	X	3.864,28 zł	18.528,46 zł	X	22.392,75 zł
Wynagrodzenie rodziny zawodowej/prowadzących rodzinne domy dziecka	X	X				
Wynagrodzenie osób zatrudnionych do pomocy przy opiece nad dziećmi	X	X				
Świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu lub ze zmianą lokalu	X	X	X	X	X	X
OGÓŁEM	**918.763,18 zł**					

W tabeli uwzględnione zostały tylko koszty dotyczące dzieci pochodzących z powiatu opolskiego, tj. mieszkających na naszym terenie jak również przebywających na terenach innych powiatów.

Oprócz wydatków na świadczenia związane z pokrywaniem kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych oraz rodzinnym domu dziecka PCPR ponosiło koszty wynagrodzenia wynikające z podpisania umowy z rodziną zastępczą zawodową w kwocie 28.132,80 zł, prowadzącymi rodzinny dom dziecka (2 osoby) - w kwocie 56.853,60 zł (wraz z pochodnymi) oraz osób zatrudnionych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich (4 osoby) w kwocie 59.982,25 zł (wraz z pochodnymi). W 2015 roku łącznie wydatkowano na ten cel kwotę 144.968,65 zł.

W przypadku, gdy dziecko, którego miejscem zamieszkania przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej był nasz powiat, a w wykonaniu postanowienia sądu zostało ono umieszczone w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, powiat opolski (zgodnie z zapisem art. 180 pkt 13 z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 poz. 332) zobowiązany jest do ponoszenia wydatków na jego utrzymanie w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej. Podstawą zwrotu wydatków są porozumienia z powiatami właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej. W 2015 roku powiat opolski finansował pobyt w 14 rodzinach zastępczych 19 dzieci pochodzących z terenu naszego powiatu, a zamieszkujących w innym powiecie, na ogólną kwotę: 237.246,95 zł, w tym: w tym:

- Miasto Lublin – 2 dzieci,
- powiat lubelski – 3 dzieci,
- powiat miński – 1 dzieci,
- powiat puławski – 5 dzieci,
- Miasto Radom – 1 dziecko,
- powiat krośnieński – 1 dziecko,
- powiat zamojski – 2 dzieci,
- powiat kraśnicki – 1 dziecko,
- powiat biłgorajski - 2 dzieci
- powiat rycki - 1 dziecko

Również w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu przebywały dzieci, których miejscem zamieszkania przed umieszczeniem w rodzinie były inne powiaty. Zgodnie z zawartymi porozumieniami powiat opolski otrzymywał od tych powiatów zwrot środków finansowych, które otrzymują poszczególne rodziny zastępcze. W 2015 roku w 10 rodzinach przebywało łącznie 15 dzieci spoza powiatu opolskiego. Ogólna kwota dotacji wyniosła: 131.198,63 zł:

- Miasto Lublin – 2 dzieci
- powiat lubelski – 6 dzieci,
- powiat puławski – 2 dzieci,
- powiat kolbuszowski – 1 dziecko
- powiat krasnostawski – 2 dzieci,
- Miasto Zamość – 1 dziecko,
- Miasto Ruda Śląska – 1 dziecko

W związku z umieszczeniem małoletniego dziecka w pieczy zastępczej rodzice biologiczni ponoszą opłatę za ich pobyt. Zgodnie z art. 193 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 . o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U z 2015 poz. 332) oraz uchwały Nr XIV/116/2012 Rady Powiatu w Opolu Lubelskim z dnia 30 marca 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków umarzania w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odraczania terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 26 kwietnia 2012r., poz. 1508) PCPR, zobowiązany jest do ustalenia odpłatności biologicznych rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Przy ustalaniu odpłatności uwzględnia się sytuację materialną, dochodową, majątkową i zdrowotną rodziny.

W uzasadnionych przypadkach można było odstąpić od ustalenia odpłaty za pobyt dziecka lub osoby pełnoletniej w pieczy zastępczej. Taka sytuacja następowała często, z uwagi na niski status ekonomiczny rodzin biologicznych, w których często występowało zjawisko bezrobocia, niepełnosprawności czy problem alkoholowy. W okresie od 01 stycznia 2015 r. od 31 grudnia 2015 r., wydano łącznie 122 decyzji odstępujących od ustalenia odpłatności, w 1 przypadku odmówiono odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej i naliczono odpłatność w łącznej kwocie 18.918,06 zł.

Instytucjonalna piecza zastępcza

Inną formą pieczy zastępczej jest instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana poprzez placówki opiekuńczo - wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej formie pieczy zastępczej w porównaniu do 2014 r. dwukrotnie wzrosła. W roku 2015 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało łącznie 8 dzieci z powiatu opolskiego (w tym 3 osoby powyższej 18 roku życia). Szczegółowo pochodzenie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych przedstawia Tabela nr 3.

Tabela 3

Pochodzenie dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w 2015 r.

Gmina, z jakiej pochodzi dziecko	Powiat, na terenie którego przebywa dziecko	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych
Karczmiska	Krasnystaw	1
Karczmiska	Powiat Lublin	4
Opole Lubelskie	Puławy	2
Opole Lubelskie	Powiat Lublin	1
OGÓŁEM		**8**

Odpłatność za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych ponosi powiat ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w placówce. Koszt pobytu dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej kształtuje się średnio w kwocie 4.026,33 zł. Szczegółowo koszty wydatków ilustruje Tabela nr 4.

Tabela 4
Koszt utrzymania dziecka w poszczególnych placówkach opiekuńczo – wychowawczych w roku 2015

Powiat, na terenie którego funkcjonuje placówka opiekuńczo – wychowawcza	Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce
Krasnystaw	3.718,00 zł
Powiat lubelski	4.453,00 zł
Puławy	3.908,00 zł

W 2015 r. powiat opolski wydatkował łącznie kwotę 107.535,00 zł na pokrycie kosztów utrzymania dzieci z naszego powiatu w placówkach opiekuńczo – wychowawczych przebywających na terenie innych powiatów.

Od roku 2012 gmina z której pochodzi dziecko umieszczone w pieczy zastępczej jest zobligowana do współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka placówce opiekuńczo - wychowawczej. Wysokość odpłatności jest uzależniona od okresu pobytu dziecka - 10 % w przypadku pobytu dziecka do roku czasu w pieczy zastępczej, 30% w sytuacji kiedy okres przebywania dziecka w pieczy wynosi od roku do 2 lat oraz 50 % w przypadku pobytu dziecka w pieczy zastępczej powyższej 2 lat. W roku 2014 gminy dokonały zwrotu środków w kwocie łącznej 201.062,22 zł

Pomoc pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej

Osoba pełnoletnia opuszczająca rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka lub placówkę opiekuńczo – wychowawczą jest objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację

ze środowiskiem. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie oraz pomoc pieniężna na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, której dochód miesięczny nie przekracza kwoty 1.200,00 zł.
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

- 3 lat - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną;
- roku - w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną

Warunkiem przyznania pomocy dla osoby usamodzielnianej jest złożenie wniosku oraz posiadanie indywidualnego programu usamodzielniania. Osoba usamodzielniana co najmniej rok przed osiągnięciem przez nią pełnoletności wskazuje osobę, która podejmie się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawia pisemna zgodę tej osoby.

Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną — nie mniej niż 3.300,00 zł, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:

a) nie mniej niż 6.600,00 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
b) nie mniej niż 3.300,00 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
c) nie mniej niż 1.650,00 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

- pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona, w zależności od ustaleń indywidualnego programu usamodzielniania, jednorazowo lub w ratach, nie później jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia;
- w przypadku gdy osoba usamodzielniana otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie jest wypłacana po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki;

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę. Wysokość pomocy wynosi nie mniej niż 500,00 zł miesięcznie i zostaje przyznana na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia. Pomoc przysługuje w trakcie trwania, odpowiednio: roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 r. ż., w wysokości nie niższej niż 1.500,00 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym bądź znacznym stopniu niepełnosprawności - w wysokości nie niższej niż 3.000,00 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej. W skład pomocy na

zagospodarowanie wchodzą m.in.: materiały niezbędne do przeprowadzenia remontu i wyposażenia mieszkania, sprzęt gospodarstwa domowego, pomoce naukowe, sprzęt rehabilitacyjny oraz sprzęt, który może służyć do podjęcia zatrudnienia.

Pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych udziela powiatowe centrum pomocy rodzinie właściwe ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej. Pomoc polega na:

- redagowaniu wspólnie z wychowankiem wniosku o przyznanie mieszkania z zasobów mieszkaniowych gminy; zaopiniowaniu wniosku osoby usamodzielnianej o przyznanie mieszkania; skompletowaniu załączników do przyznania pobytu w mieszkaniu chronionym; wydaniu decyzji administracyjnej przyznającej pobyt w mieszkaniu chronionym
- wskazaniu adresu burs i internatów szkolnych;
- całkowitym lub częściowym dofinansowaniu do wynajmu pokoju lub stancji;
- udzielaniu wskazówek przy poszukiwaniu stancji

Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia polega na wspieraniu usamodzielniającego się wychowanka w zdobyciu kwalifikacji zawodowych, uzyskaniu odpowiedniego wykształcenia zgodnego z możliwościami i aspiracjami życiowymi. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia polega równie z na motywowaniu i zachęcaniu osoby usamodzielnianej do aktywizacji zawodowej oraz udzielaniu informacji na temat form i sposobów poszukiwania pracy. Pomocy udziela powiatowe centrum pomocy rodzinie ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej.

Usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej zapewnia się również pomoc prawną i psychologiczną.

W roku 2015 r. z w/w pomocy skorzystało 29 pełnoletnich wychowanków (25 wychowanków rodzin zastępczych i 4 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych), w tym z pomocy na kontynuowanie nauki – 27 osób (25 wychowanków rodzin zastępczych i 2 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych), na usamodzielnienie 4 osoby (1 wychowanek rodziny zastępczej i 3 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych), na zagospodarowanie w formie rzeczowej – 5 osób (5 wychowanków rodzin zastępczych).

W okresie sprawozdawczym wydatki związane z pomocą pieniężną dla pełnoletnich wychowanków wyniosły ogółem 187.804,60 zł, co ilustruje Tabela nr 5.

Tabela nr 5

Wydatki na pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych w roku 2015

	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	Pomoc na zagospodarowanie	**OGÓŁEM**
Wysokość pomocy dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych	152.111,06 zł	3.294,00 zł	9.300,00 zł	164.705,06 zł
Wysokość pomocy dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	4.958,54 zł	18.141,00 zł	0	23.099,54 zł
OGÓŁEM				**187.804,60 zł**

Aktualnie z mieszkań chronionym na terenie Miasta Lublin korzysta 2 wychowanków. Wszystkich pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo wychowawczych objęto pomocą w formie pracy socjalnej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej realizując zadania obligatoryjne, podejmuje szereg działań, mających na celu poprawę jakości świadczonych usług, jak również wzmocnienie rodzin zastępczych w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz innych osób znajdujących się w kryzysie, zamieszkałych na terenie naszego powiatu. Wzorem lat ubiegłych w roku 2015 r. dzięki wsparciu Kuratorium Oświaty w Lublinie 50 dzieci z najuboższych rodzin powiatu opolskiego wyjechało na 12-dniowy turnus kolonijny do miejscowości Podgłębokie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej uruchomiło także grupę wsparcia dla rodzin zastępczych z powiatu opolskiego Spotkania grupy wsparcia proponowane przez PCPR w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej stanowią możliwość zbudowania forum wzajemnej wymiany doświadczeń oraz otrzymania wsparcia w grupie osób pełniących taką samą funkcję – tworzących rodziny zastępcze. Grupa wsparcia jest bowiem dobrowolnym zgromadzeniem osób znajdujących się w podobnej sytuacji. Grupa wsparcia dla rodzin zastępczych z powiatu opolskiego ma charakter otwarty, tzn. może nie mieć stałego składu – uczestnicy biorą udział w spotkaniach zgodnie ze swoją wewnętrzną gotowością w danym momencie (dołączają do grupy w dowolnym czasie).

Spotkania grupy wsparcia odbywają się w układzie miesięcznym, tzn. 1 spotkanie w miesiącu, od marca do grudnia 2015 r. (kontynuacja w roku 2016).

Idea grupy wsparcia:

- idea samopomocy – grupowej wzajemnej pomocy, korzystania z siły i wsparcia grupy jako pozaformalnego rodzaju pomocy. Uczestnicy sami stanowią dla siebie źródło wsparcia (emocjonalnego, informacyjnego, instrumentalnego), zasobów, inspiracji i motywacji do działania;

- korzystny wpływ grupy wsparcia opiera się na zaangażowaniu uczestniczących w niej osób, na ich gotowości do wprowadzania zmian w swoim życiu i rodzinie;
- w skład grupy wsparcia wchodzą osoby znajdujące się w różnych momentach tworzenia rodziny zastępczej, rodziny z różnymi doświadczeniami – stąd możliwe jest uzyskiwanie i dawanie wsparcia w konkretnych sprawach (dzielenie się doświadczeniami, przeżywanymi emocjami, sposobami radzenia sobie).

Formy działania uczestników grupy wsparcia:

- dzielenie się osobistymi doświadczeniami,
- dyskusja,
- wspólne poszukiwanie rozwiązań konkretnych kwestii i sytuacji,
- udzielanie sobie informacji zwrotnych,
- elementy psychoedukacji (miniwarsztat).

Przewidywane korzyści z uczestnictwa w grupie wsparcia:

- uzyskiwanie i dawanie wsparcia w pełnieniu funkcji rodziny zastępczej,
- doskonalenie umiejętności wychowawczych,
- doskonalenie umiejętności radzenia sobie z emocjami,
- doskonalenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach napięcia (stresu),
- inicjowanie i wzmacnianie pozytywnych zmian w systemie rodzinnym,
- pogłębienie wglądu w siebie (wzrost świadomości przeżywanych emocji, swoich przekonań, pragnień, potrzeb, wartości, celów, a także rozpoznanie własnych zasobów i rozumienie ograniczeń),
- przeznaczenie czasu dla siebie jako rodzica zastępczego,
- zapobieganie wyczerpaniu, wypaleniu.

Rodziny zastępcze z terenu powiatu opolskiego mogły na bieżąco korzystać z poradnictwa prawnego, psychologicznego i socjalnego. Rodziny funkcjonujące w strukturach PCPR miały pierwszeństwo w korzystaniu szczególnie z poradnictwa prawnego oraz usług terapeutycznych w Punkcie Poradnictwa Specjalistycznego (PPS) i Punkcie Interwencji Kryzysowej (PIK).

W 2015 r. 4 osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej skorzystało z poradnictwa prawnego w Punkcie Poradnictwa Specjalistycznego. Z kolei z poradnictwa socjalnego w PPS w 2015 r. skorzystały 2 osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej.

W 2015 r. usługami terapeutycznymi świadczonymi w Punkcie Poradnictwa Specjalistycznego w PCPR w Opolu Lubelskim objęto 22 osoby z 11 rodzin zastępczych z powiatu opolskiego, w tym 11 dzieci umieszczonych w tych rodzinach zastępczych.

Zgodnie z art. 42 ust. 1 pkt 5) lit. b) ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332) pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone: opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa, który posiada co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia oraz 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej mieli

możliwość skorzystania z wykonania badania psychologicznego i uzyskania opinii o predyspozycji i motywacji w tut. centrum. Psycholog, w procesie diagnostycznym wydał 13 opinii dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnych form pieczy zastępczej i 8 opinii dla funkcjonujących już rodzin zastępczych. Natomiast psycholog-terapeuta rodzinny zatrudniony w strukturach PCPR wydał 1 opinię dla funkcjonującej już rodziny zastępczej i 1 opinię aktualizującą również dla funkcjonującej już rodziny zastępczej.

Analiza szczegółowego planu realizacji zadań z zakresu pieczy zastępczej, określonego w programie

Cel główny	Cele szczegółowe	Zadania	Termin realizacji
Tworzenie i wspieranie rodzinnej pieczy zastępczej.	1. Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem, przebywającym w pieczy zastępczej	1. Współpraca zespołu ds. pieczy zastępczej z rodzinami zastępczymi, ośrodkami pomocy społecznej, asystentami rodzin, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zajmującymi się pomocą dziecku w celu objęcia dziecka optymalnym wsparciem i pomocą w celu powrotu do domu rodzinnego ***- zrealizowano*** 2. Zapewnienie bezpłatnej pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą **–** ***zrealizowano*** 3. Organizowanie szkoleń dla rodziców zastępczych mających na celu podnoszenia swoich kwalifikacji oraz dogłębnego zrozumienia problemów opiekuńczo-wychowawczych**-** ***zrealizowano*** 4. Promowanie w środowisku lokalnym rodzinnych form opieki zastępczej **–** ***zrealizowano*** 5. Zapewnienie środków finansowych w budżecie powiatu na tworzenie i utrzymanie nowych zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych**-** ***zrealizowano*** 6. Realizacja procesu diagnostyczno – kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych**-** ***zrealizowano*** 7. Wspieranie rodziców zastępczych w pełnieniu funkcji wychowawczej**-** ***zrealizowano***	2015-2017 wg. potrzeb
	2. Doskonalenie pracy z rodziną biologiczną.	1.Współpraca w szczególności z asystentami rodziny na rzecz aktywizacji rodziny naturalnej w celu poprawy ich sytuacji życiowej i zmiany stylu życia**-** ***zrealizowano***	2015-2017 na bieżąco

		2.Wspieranie i promowanie inicjatyw na rzecz dziecka i rodziny podejmowanych przez lokalne instytucje: szkoły, przedszkola, parafie, instytucje kultury i sportu, organizacje pozarządowe we współpracy z rodzicami**- *zrealizowano***	
	3. Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych	1. Wczesne przygotowanie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych do usamodzielnienia**- *zrealizowano*** 2. Nauka umiejętności poruszania się na rynku pracy. **– *zrealizowano*** 3. Pomoc w realizowaniu Indywidualnego Programu Usamodzielnienia**- *zrealizowano*** 4. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki, zagospodarowanie**- *zrealizowano***	2015-2017 na bieżąco
	4. Podniesienie jakości usług, świadczonych w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.	1. Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej**- *zrealizowano*** 2. Zapewnienie środków finansowych w budżecie powiatu na podnoszenie kwalifikacji kadry zatrudnionej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z/s w Poniatowej**- *zrealizowano*** 3. Udział w szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie**- *zrealizowano*** 4. Korzystanie z doświadczeń innych w zakresie stosowanie dobrych praktyk w obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną**- *zrealizowano*** 5. Inicjowanie współpracy z jednostkami pomocy społecznej i innymi podmiotami w zakresie wzajemnej wymiany doświadczeń w zakresie pomocy dziecku i rodzinie**- *zrealizowano***	2015-2017 wg. potrzeb